

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

حیاتِ نبویہ

سید محمد حسین حسینی، فیاضی

(سخن)

زبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چهل حدیث زبان (سخن)

نویسنده:

سید محمد حسین حسینی ضیغمیان

ناشر چاپی:

زائر - آستان مقدس حضرت معصومه علیها السلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	چهل حدیث زبان (سخن)
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۹	فهرست مطالب
۱۳	مقدمه ناشر
۲۱	قرآن کریم
۲۲	۱. کلید خیر و شر
۲۳	۲. سخن نیک یا سکوت
۲۴	۳. روش نیکان
۲۵	۴. سخن نیک و آمرزش الهی
۲۶	۵. سخن نیکو، پاسخ خوش
۲۷	۶. کم گویی پوشش گناهان
۲۸	۷. چگونه با مردم سخن بگوییم
۲۹	۸. تأثیر سخن
۳۰	۹. بلاهای زبانی
۳۱	۱۰. حفظ زبان
۳۲	۱۱. کم گویی نشانه عقل
۳۳	۱۲. سخن افراد پست
۳۴	۱۳. مردانگی و گفتار
۳۵	۱۴. سخن و نیرومندی قلب
۳۶	۱۵. دوری از ملامت ثمره کلام نیک
۳۷	۱۶. ثمره خوش زبانی
۳۸	۱۷. راه نیکوکاری

۳۹	۱۸. عبادت و نرمی کلام
۴۰	۱۹. پرهیز از بیهوده گویی
۴۱	۲۰. انواع سخن
۴۲	۲۱. خوش رویی و شیرین زبانی
۴۳	۲۲. پاکی کلام راه بهشت
۴۴	۲۳. اسباب نیکی
۴۵	۲۴. معیار مسلمانی
۴۶	۲۵. رابطه آسایش با خوش گفتاری
۴۷	۲۶. سخن نیک و حفظ زبان
۴۸	۲۷. برکات خوش گفتاری
۴۹	۲۸. لطافت در کلام و محبوبیت
۵۰	۲۹. گفتار و رفتار نیکو
۵۱	۳۰. صدقه گفتاری
۵۲	۳۱. فایده سخن و سکوت
۵۳	۳۲. گزافه گویی
۵۴	۳۳. محبوب ترین انفاق
۵۵	۳۴. راست گویی و استواری قلب
۵۶	۳۵. گفتار به میزان عمل
۵۷	۳۶. نیش زبان
۵۸	۳۷. شخصیت سازی گفتار نیک
۵۹	۳۸. سکوت و سلامت
۶۰	۳۹. جایگاه سخن
۶۱	۴۰. سخن حکیم
۶۲	منابع و مأخذ
۶۶	درباره مرکز

چهل حدیث زبان (سخن)

مشخصات کتاب

سرشناسه : حسینی ضیغمیان، سیدمحمدحسین، 1344 -، گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور : چهل حدیث زبان (سخن) / [گردآورنده] سیدمحمدحسین حسینی ضیغمیان.

مشخصات نشر : قم: انتشارات زائر- آستان مقدس حضرت معصومه علیها السلام، 1383.

مشخصات ظاهری : 57ص.؛ 5/14×5/21 س.م.

شابک : 100000 ریال 978-622-96344-9-7

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : زبان: فارسی - عربی.

موضوع : زبان -- احادیث

سخن -- جنبه های قرآنی

حفظ زبان -- قرن 14

رده بندی کنگره : BP141/5

رده بندی دیویی : 297/218

ص: 1

اشاره

فهرست مطالب

مقدمه ناشر *** 5

قرآن کریم *** 13

1. کلید خیر و شر *** 14

2. سخن نیک یا سکوت *** 15

3. روش نیکان *** 16

4. سخن نیک و آمرزش الهی *** 17

5. سخن نیکو، پاسخ خوش *** 18

6. کم گویی پوشش گناهان *** 19

7. چگونه با مردم سخن بگویم *** 20

8. تأثیر سخن *** 21

9. بلاهای زبانی *** 22

10. حفظ زبان *** 23

11. کم گویی نشانه عقل *** 24

12. سخن افراد پست *** 25

13. مردانگی و گفتار *** 26

14. سخن و نیرومندی قلب *** 27

15. دوری از ملامت ثمره کلام نیک *** 28

16. ثمره خوش زبانی *** 29

17. راه نیکوکاری *** 30

18. عبادت و نرمی کلام *** 31

- 19 . پرهیز از بیهوده گویی *** 32
- 20 . انواع سخن *** 33
- 21 . خوش رویی و شیرین زبانی *** 34
- 22 . پاکی کلام راه بهشت *** 35
- 23 . اسباب نیکی *** 36
- 24 . معیار مسلمانی *** 37
- 25 . رابطه آسایش با خوش گفتاری *** 38
- 26 . سخن نیک و حفظ زبان *** 39
- 27 . برکات خوش گفتاری *** 40
- 28 . لطافت در کلام و محبوبیت *** 41
- 29 . گفتار و رفتار نیکو *** 42
- 30 . صدقه گفتاری *** 43
- 31 . فایده سخن و سکوت *** 44
- 32 . گزافه گویی *** 45
- 33 . محبوب ترین انفاق *** 46
- 34 . راست گویی و استواری قلب *** 47
- 35 . گفتار به میزان عمل *** 48
- 36 . نیش زبان *** 49
- 37 . شخصیت سازی گفتار نیک *** 50
- 38 . سکوت و سلامت *** 51
- 39 . جایگاه سخن *** 52

40. سخن حکيم *** 53

منابع و مأخذ *** 54

ص: 4

سخن شما اهل بیت، نور است.

زیارت جامعه کبیره

بر آستان احادیث اهل بیت، عقل خضوع می کند دل خشوع می یابد و روح سیراب می شود. احادیث نورانی ائمه اطهار، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف ناب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند. گلشنی روح پرور و گنجینه ای گرانبها و سرمایه ای پایان ناپذیر است.

ص: 5

امام باقر علیه السلام فرمود :

شَرِّقًا أَوْ غَرْبًا ، فَلَا تَجِدَانِ عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا خَرَجَ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلِ الْبَيْتِ؛⁽¹⁾

به شرق و غرب جهان بروید ، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت ، مگر آن که از ما خاندان پیامبر صادر شده است .

همواره مدیون راویان ، محدثان و عالمان گذشته شیعه ایم که با دقت و درایت و مسئولیت شناسی ، سخنان نورانی پیشوایان معصوم را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت» به نسل های بعدی سپرده اند .

احادیث اهل بیت علیهم السلام آنگونه که خودشان فرموده اند ، «نور» است .

مجموعه های حدیثی ، دانشکده های صامت اما جاویدان امامان شیعه است که بشریت را آموزش غیر حضوری می دهد و خرسندیم که ما میراث دار این

ص: 6

1- الکافی ، کلینی ، ج 1 ، ص 399 .

علوم و معارفیم . برای پیمودن راه صحیح زندگی و رهایی از حیرت ها و ضلالت ها و کج راهه ها ، نیازمند این احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت گر اندیشه ها و صفابخش دل ها و جان ها است .

روایات پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او ، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجّت» است ، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال و حرام الهی سند و پشتوانه است ، هم در موضوعات اخلاقی ، تربیتی ، تهذیب نفس ، پند و موعظه ، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است و اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت آشنا شوند ، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می نهند، همانگونه که حضرت رضا علیه السلام فرمود : إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا؛(1)

ص: 7

1- بحار الانوار، ج 2، ص 30، ح 13 .

اگر مردم خوبی‌ها و زیبایی‌های سخن ما را بدانند، از ما پیروی می‌کنند.

بر این اساس، آموختن، نوشتن، بیان، نشر، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت، کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت علیهم السلام.

کتاب حدیثی شیعه، همچون دریایی عمیق و موج‌پراز گهرهای نفیس است. برای بهره‌گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پرگهر، باید به غوّاصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان‌هایی به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد.

«چهل حدیث نویسی»، یکی از گام‌های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می‌ورزیدند و جامعه را

ص: 8

از معنویّت آثار اهل بیت بهره مند می ساختند . اینکه امامان فرموده اند : هر کس چهل حدیث از احادیث ما را حفظ کند ، در روز قیامت فقیه و دین شناس برانگیخته می شود ، هم پشتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است ، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می کند . چه حفظ به معنای به حافظه سپردن باشد ، چه ثبت و ضبط و جلوگیری از فراموش شدن و از بین رفتن باشد و چه به معنای حفظ در عمل . به هر حال ، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت که در کلمات نورانی آنان نهفته است .

امروز ، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت ، بیش از هر زمان احساس می شود . عطش و استقبال هم که مردم از خود نشان می دهند ، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت را در قالبی روان ،

ص: 9

سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند ، روشن تر نشان می دهد و به همین دلیل ، مراکز و مؤسسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث» می پردازند .

آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام نیز به عنوان يك حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین و ترویج معارف عترت ، اقدام به چاپ این سلسله از چهل حدیث های موضوعی کرده است . موضوعات ، ابتدا در کمیته ای تعیین ، سپس به محققان و مؤلفان سفارش داده شده تا به گردآوری و تدوین چهل حدیث پیرامون موضوعات برگزیده پردازند . سعی شده است اغلب موضوعات ، اخلاقی ، تربیتی ، کاربردی و معارفی باشد . تا چه قبول افتد و چه در نظر آید .

***

ص: 10

اما جزوه حاضر.....

یکی از شگفت‌ترین اجزای بدن و مهم‌ترین اعضا، «زبان» است که ما را به گفتار و بیان آنچه در درون داریم قادر می‌سازد.

دست‌آورد زبان «سخن» است. سخن نیک یا بد؛ زشت یا زیبا، راست یا دروغ، در سعادت انسان تأثیر دارد و میزان عقل و فهم هر کس را از زبان و گفتارش می‌توان شناخت.

خداوند در قرآن کریم به نعمت «بیان» اشاره می‌کند (عَلَّمَهُ الْبَيَانَ) (1) و انسان را مسئول گفته‌هایش

می‌شناسد.

در احادیث ما، رهنمودهای فراوانی درباره کنترل زبان، پرهیز از دروغ و بهتان و غیبت، گفتار نرم و

ص: 11

1- الرحمن، آیه 4.

شایسته، زشتی بد زبانی و سخن چینی، و به کار گرفتن زبان در راه نیک و خداپسندانه وجود دارد که توجه به آن رهنمودها مایه سعادت انسان در زندگی فردی و اجتماعی است.

آنچه که می خوانید، چهل حدیث حکمت و سخن برگزیده از گنجینه گرانبهای احادیث معصومین است که توسط حجة الاسلام جناب آقای سید محمد حسین حسینی ضیغمیان گردآوری و تدوین شده که همین جا از زحمات ایشان تقدیر می شود. امید است نورانیت کلام پیشوایان دینی، دل و جانمان را روشن سازد و کلام و زبانمان را در مسیر رضای خدا قرار دهد.

انتشارات زائر / آستانه مقدسه

1387 ش

ص: 12

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ؛ (1)

چه کسی خوش گفتارتر است از آن کسی که دعوت به سوی خدا می کند و عمل صالح انجام می دهد و می گوید: «من از مسلمانانم». (2)

ص: 13

1- فصلت: 33.

2- بهترین گویندگان دارای این سه صفت هستند: 1 - دعوت به الله؛ 2 - عمل صالح؛ 3 - تسلیم در برابر حق. تفسیر نمونه، جلد 20، ص 278.

1. کلید خیر و شر

امام باقر علیه السلام:

إِنَّ هَذَا اللِّسَانَ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ وَ شَرٍّ، فَيَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَخْتِمَ عَلَى لِسَانِهِ كَمَا يَخْتِمُ عَلَى ذَهَبِهِ وَ فِضَّتِهِ؛ (1)

به راستی این زبان کلید هر خیر و شری است. پس سزاوار است برای مؤمن که بر زبان خود مهر بزند، همان گونه که بر (گنجینه های) طلا و نقره خود مهر می زند.

ص: 14

1- تحف العقول، ص 298.

2. سخن نيك يا سكوت

رسول خدا صلى الله عليه و آله:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ يَسْكُتْ؛ (1)

كسى كه به خداوند و روز باز پسين ايمان دارد يا بايد سخن نيك گويد، يا سكوت كند.

ص: 15

1- وسائل الشيعه، جلد 12، ص 126.

3. روش نیکان

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

سُنَّةُ الْأَخْيَارِ لِيُنْ كَلِّمَ الْكَلَامِ وَإِفْشَاءُ السَّلَامِ؛ (1)

نرمی در گفتار و آشکارا سلام دادن سنت و روش نیکان است.

ص: 16

1- غرر الحکم، ص 435.

4. سخن نیک و آمرزش الهی

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ بَدَلُ الطَّعَامِ وَ إِفْشَاءُ السَّلَامِ وَ حُسْنُ الْكَلَامِ؛ (1)

غذا دادن به مؤمنان و آشکارا سلام کردن و به نیکی سخن گفتن از عوامل آمرزش الهی است.

ص: 17

1- کتاب الاخلاق، ج 1، ص 260.

5. سخن نیکو، پاسخ خوش

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

أَجْمِلُوا فِي الْخِطَابِ تَسْمَعُوا جَمِيلَ الْجَوَابِ؛ (1)

زیبا و آراسته سخن گوید تا جوابی زیبا و آراسته شنوید.

ص: 18

1- غرر الحکم، ص 436.

6. کم گویی پوشش گناهان

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

قَلَّةُ الْكَلَامِ يَسْتُرُ الْعُيُوبَ، وَيَقَلِّلُ الذُّنُوبَ؛ (1)

کم گویی عیوب را می پوشاند، و گناهان را کم می کند.

ص: 19

1- غرر الحکم، شماره 4093، ص 211.

7. چگونه با مردم سخن بگوییم

امام باقر علیه السلام:

قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ لَكُمْ؛ (1)

با مردم سخن بگویید به بهترین روشی که دوست دارید با شما سخن گفته شود.

ص: 20

1- بحار الانوار، ج 71، ص 309.

8. تأثیر سخن

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

رُبَّ كَلِمَةٍ سَلَبَتْ نِعْمَةً؛ (1)

چه بسا کلامی که نعمتی را از انسان بگیرد.

ص: 21

1- بحار الانوار، ج 75، ص 53.

9. بلاهای زبانی

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

بلاءُ الإنسانِ مِنَ اللِّسانِ؛ (1)

گرفتاری آدمی از زبان است.

ص: 22

1- بحار الانوار، ج 71، ص 286.

10. حفظ زبان

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

نَجَاةُ الْمُؤْمِنِ حِفْظُ لِسَانِهِ؛ (1)

رهایی مؤمن در نگهداری زبان خویش است.

ص: 23

1- وسائل الشیعه، جلد 12، ص 190.

11. کم گویی نشانه عقل

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ؛ (1)

چون عقل کامل گردد، سخن اندک شود.

ص: 24

1- نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی، حکمت 71، ص 454.

12. سخن افراد پست

امام امير مؤمنان على عليه السلام:

سُنَّةُ النَّائِمِ قُبْحُ الْكَلَامِ؛ (1)

شیوه افراد پست، سخن زشت است.

ص: 25

1- غرر الحکم، ص 449.

13. مردانگی و گفتار

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

مِن الْمَرْوَةِ لِيُنْ كَلَامٍ؛ (1)

گفتار ملایم نشانه مردانگی است.

ص: 26

1- وسائل الشیعه، ج 11، ص 435.

14. سخن و نیرومندی قلب

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

بَيَانُ الرَّجُلِ يُنْبِئُ عَنْ قُوَّةِ جَنَانِهِ؛ (1)

بیان و سخن استوار انسان، گویای قوت قلب و دلیری اوست.

ص: 27

1- غرر الحکم، ص 343.

15. دوری از ملامت ثمره کلام نیک

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

عَوِّذُ لِسَانِكَ حُسْنَ الْكَلَامِ تَأْمَنُ الْمَلَامَ؛ (1)

زبان‌ت را به کلام نیکو عادت بده تا از سرزنش در امان باشی.

ص: 28

1- غرر الحکم، ص 210.

16. نمره خوش زبانی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

مَنْ عَذَّبَ لِسَانَهُ كَثُرَ إِخْوَانُهُ؛⁽¹⁾

کسی که خوش سخن و شیرین زبان باشد برادران (دوستان) او بسیار شوند.

ص: 29

1- غرر الحکم، ص 432.

17. راه نیکوکاری

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

مِنْ أَبْوَابِ الْبِرِّ، طَيْبُ الْكَلَامِ؛ (1)

از راهکارهای نیکی، پاکیزگی و نیکویی کلام است.

ص: 30

1- بحار الانوار، ج 74، ص 63.

18. عبادت و نرمی کلام

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

إِنَّ مِنَ الْعِبَادَةِ لِيُنُ الْكَلَامِ وَ إِفْشَاءَ السَّلَامِ؛ (1)

نرم گفتاری و آشکار اسلام کردن نوعی عبادت است.

ص: 31

1- غرر الحکم، ص 215.

19. پرهیز از بیهوده گویی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

لَا تُجْرِ لِسَانَكَ إِلَّا بِمَا يُكْتَبُ لَكَ أَجْرُهُ وَ يَجْمَلُ عَنْكَ نَشْرُهُ؛⁽¹⁾

جز به سخنی که برای تو پاداش آورد و نشر آن از تو زیبا و پسندیده نماید زبان نگشا.

ص: 32

1- غرر الحکم، ج 6، ص 295.

20. انواع سخن

امام صادق علیه السلام:

الْكَلَامُ ثَلَاثَةٌ: صِدْقٌ، وَكِذْبٌ وَاصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ؛ (1)

کلام و سخن سه گونه است: راست گویی و دروغ گویی و کلامی که سبب اصلاح بین مردم شود.

ص: 33

1- وسائل، ج 12، ص 254.

21. خوش رویی و شیرین زبانی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

وَ اَبْدَلْ لَهُمْ (اخوان) مَا بَدَلُوا لَكَ مِنْ طَلَاقَةِ الْوَجْهِ وَ حَلَاوَةِ اللِّسَانِ؛ (1)

در برابر خوش رویی و شیرین زبانی برادرانت خوش رو و شیرین زبان باش.

ص: 34

1- الکافی، ج 2، ص 248.

22. پاکی کلام راه بهشت

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

يُمْكِّنُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ طَيْبُ الْكَلَامِ؛ (1)

پاکی کلام، بهشت را برایتان فراهم می سازد.

ص: 35

1- مجموعه ورام، ج 1، ص 110.

23. اسباب نیکی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

ثَلَاثٌ مِنْ أَبْوَابِ الْبِرِّ، سَخَاءُ النَّفْسِ وَ طَيِّبُ الْكَلَامِ وَالصَّبْرُ عَلَى الْأَذَى؛ (1)

سخاوت نفس و پاک‌ی کلام و بردباری در برابر آزار دیگران از سرچشمه های نیکی است.

ص: 36

1- وسائل الشیعه، ج 12، ص 125.

24. معيار مسلمانى

امام امير مؤمنان على عليه السلام:

مِلاکُ الْإِسْلَامِ صِدْقُ اللِّسَانِ؛ (1)

راستی در گفتار معيار و ملاک، مسلمان بودن است.

ص: 37

1- غرر الحکم، ص 218.

25. رابطه آسایش با خوش گفتاری

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

مَنْ حَسَّنَ كَلَامَهُ كَانَ النَّجْحُ أَمَامَهُ؛ (1)

کسی که سخنش نیک و پسندیده باشد راحتی و موفقیت زندگی پیش رویش خواهد بود.

ص: 38

1- غرر الحکم، ص 210.

26. سخن نيك و حفظ زبان

امام صادق عليه السلام:

قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا، وَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ؛ (1)

با مردم سخن نيكو بگويد و زبانتان را (از گفتار ناشايست) حفظ كنيد.

ص: 39

1- بحار الانوار، ج 71، ص 310.

27. برکات خوش گفتاری

امام سجاد علیه السلام:

الْقَوْلُ الْحَسَنُ يُثْرِي الْمَالَ، وَيُنْمِي الرِّزْقَ وَيُنْسِي فِي الْأَجْلِ وَيُحِبُّ إِلَى الْأَهْلِ وَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ؛ (1)

سخن نیکو ثروت را زیاد می کند و روزی را با برکت و افزون می سازد و اجل را به تأخیر می اندازد و انسان را میان خانواده دوست داشتنی و او را شایسته بهشت قرار می دهد.

ص: 40

1- بحار الانوار، ج 71، ص 310.

28. لطافت در کلام و محبوبیت

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

عَوِّذُ لِسَانِكَ لِيْنَ الْكَلَامِ وَبَدَلُ السَّلَامِ، يَكْتُمُ مَحْبُوكَ وَيَقِلُّ مُبْغِضُوكَ؛ (1)

زبان‌ت را به لطافت و نرمی در کلام و سلام دادن به دیگران عادت ده تا دوستان‌ت بسیار و دشمنان‌ت اندک شوند.

ص: 41

1- میزان الحکمة، ج 1، ص 451.

29. گفتار و رفتار نیکو

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

صَلِّحِ الْإِنْسَانَ فِي حُسْنِ اللَّسَانِ وَبَدَلِ الْإِحْسَانَ؛⁽¹⁾

انسان در گرو نیک گفتاری و خوش رفتاری با دیگران است.

ص: 42

1- غرر الحکم، ج 1، ص 453.

30. صدقه گفتاری

رسول خدا علیه السلام:

وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ؛ (1)

سخن پاک نوعی صدقه است.

ص: 43

1- مکارم الاخلاق طبرسی، ص 476.

31. فایده سخن و سکوت

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

قُولُوا خَيْرًا تَغْنَمُوا وَاسْكُتُوا عَنِ شَرِّ تَسْلَمُوا؛ (1)

سخن نیک بگوئید تا بهره مند گردید. و از گفتار بد سکوت کنید تا سالم بمانید.

ص: 44

1- مکارم الاخلاق، ص 24.

32. گزافه گویی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

أَدْوَةُ الدَّاءِ الصَّلْفُ؛ (1)

بدترین دردها لاف زدن و گزافه گویی است.

ص: 45

1- غرر الحکم، ج 2854، ص 211؛ ترجمه محمد علی انصاری.

33. محبوب ترین انفاق

رسول خدا صلی الله علیه و آله:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا أَنْفَقَ النَّاسُ مِنْ نَفَقَةٍ أَحَبُّ مِنْ قَوْلِ الْخَيْرِ؛ (1)

به خدایی که جانم در دست اوست هیچ بخششی دوست داشتنی تر از سخن نیک نیست.

ص: 46

1- بحار الانوار، ج 71، ص 311.

34. راست گویی و استواری قلب

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

لَا يَسْتَقِيمُ إِيمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ وَ لَا يَسْتَقِيمُ قَلْبُهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ لِسَانُهُ؛ (1)

ایمان انسان استوار نگردد تا قلب و جانش از ثبات و قوام برخوردار شود، و استواری قلب و جان هم در گرو استواری زبان (بر گفتار حق و نیک) است.

ص: 47

1- نهج البلاغه، خطبه 175، فیض الاسلام، ص 571.

35. گفتار به میزان عمل

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ لَا يُجَوِّزَ مَنْطِقُكَ عِلْمَكَ؛ (1)

نشان حقیقت ایمان، آن است که گفتارت از علمت بیشتر و فزون تر نباشد.

ص: 48

1- وسائل الشیعه، ج 27، ص 29.

36. نیش زبان

امام صادق علیه السلام:

مَنْ خَافَ النَّاسَ لِسَانَهُ فَهُوَ فِي النَّارِ؛ (1)

هر کس مردم از بد زبانی او بیم داشته باشند، اهل جهنم است.

ص: 49

1- کافی، ج 2، ص 327.

37. شخصیت سازی گفتار نیک

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

قُولُوا الْخَيْرَ تَعْرِفُوا بِهِ وَاعْمَلُوا بِهِ تَكُونُوا مِنْ أَهْلِهِ؛ (1)

سخن خوش و نیکو بگوئید تا به نیکی شناخته (و یاد) شوید و به نیکی عمل کنید تا شایسته آن باشید.

ص: 50

1- وسائل، ج 11، ص 397.

38. سکوت و سلامت

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

إِنْ كَانَ فِي الْكَلَامِ الْبَلَاغَةُ، فَفِي الصَّمْتِ السَّلَامَةُ؛ (1)

اگر در سخن گفتن ارتباط با شنونده است، اما سکوت، سالم ماندن از لغزش هاست.

ص: 51

1- غرر الحکم، ص 216.

39. جایگاه سخن

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

لَا تَتَكَلَّمَنَّ إِذَا لَمْ تَجِدْ لِكَلَامِكَ مَوْقِعًا؛ (1)

هرگاه موقعیت را برای سخن گفتن مناسب ندیدی، سخن مگو.

ص: 52

1- میزان الحکمه، ج 3، ص 2743.

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام:

إِنَّ كَلَامَ الْحَكِيمِ إِذَا كَانَ صَوَابًا كَانَ دَوَاءً وَإِذَا كَانَ خَطَأً كَانَ دَاءً؛ (1)

همانا سخن دانشمند اگر درست باشد، دارو است، و اگر اشتباه باشد، مایه درد و رنج است.

ص: 53

1- میزان الحکمه، ج 8، ص 444.

- قرآن كريم.

1 - امالى، شيخ طوسى «ره»، يك جلدی، چاپ انتشارات دار الثقافة قم، سال انتشار 1414 هجرى قمرى.

2 - الاخلاق، سيدعبدالله شبر «ره»، چاپ مكتبة العزيزى قم، يك جلدی، سال انتشار 1374 شمسى.

3 - بحار الانوار، علامه مجلسى «ره»، 110 جلدی، چاپ؛ مؤسسة مكتبة الاسلامية طهران، سال انتشار 1397 هجرى قمرى.

4 - تحف العقول، حسن بن شعبه حرانى، يك جلدی، چاپ انتشارات جامعه مدرسین قم، سال انتشار 1404 هجرى قمرى، چاپ دوم.

5 - غرر الحكم، عبدالواحد بن محمد تمیمی آمدی، يك جلدی، چاپ انتشارات، دفتر تبلیغات قم، سال انتشار

ص: 54

6 - غرر الحکم، عبدالواحد آمدی، یک جلدی، ترجمه محمدعلی انصاری، چاپ اول 1380، ناشر امام عصر «عج».

7 - الکافی، ثقة الاسلام کلینی «ره» هشت جلدی، چاپ؛ دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، و 2 جلدی، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، 1365 ش.

8 - المحجة البيضاء، ملا-محسن فیض کاشانی «ره»، چاپ دفتر انتشارات اسلامی، هشت جلدی، چاپ چهارم، سال 1417 هجری قمری، تصحیح و تعلیق علی اکبر غفاری.

9 - مجموعه ورام، ورام بن ابی فراس «ره»، دو جلدی در یک جلد، چاپ انتشارات مکتبة الفقیه، قم.

10 - مکارم الاخلاق، شیخ طبرسی «ره»، چاپ، منشورات الشریف الرضی، سال 1392 هجری قمری، چاپ ششم.

11 - میزان الحکمة، محمد محمدی ری شهری، ده

جلدى، چاپ، مكتب الاعلام الاسلامى، سال انتشار 1371 هجرى قمرى.

12 - معانى الاخبار، شيخ صدوق«ره»، يك جلدى، چاپ جامعه مدرسين قم، سال انتشار 1361 شمسى.

13 - المحاسن، احمد بن محمد بن خالد برقى«ره»، يك جلدى، چاپ، دارالكتب اسلامية قم، سال انتشار 1371 هجرى قمرى، چاپ دوم.

14 - مستدرک الوسائل، محدث نورى، هجده جلدى، چاپ موسسه آل البيت، قم، سال انتشار، 1408 هجرى قمرى، چاپ اول.

15 - وسائل الشيعة، شيخ حر عاملى«ره»، بيست و نه جلدى، چاپ، موسسه آل البيت عليهم السلام قم، سال انتشار 1401

هجرى قمرى، چاپ اول، و چاپ دوم: 1414 قمرى.

16 - وسائل الشيعة، شيخ حر عاملى، ناشر دارالإحياء و التراث عربى بيروت، لبنان بى تا.

ص: 56

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبادی - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

